g) Přestoupení předpisů cejchovních. Trest peněžitý od 5—100 zl. Propadnutí míry a váhy.

8. Přestupky zákona o ochraně patentů (viz čl. Patenty).

9. Přestupky zákona o ochraně známek a vzorků (viz čl. Ochrana vzorků a O známek).

10. Přestupky řádu živnostenského (viz Přestupky živnostenské).

11. Přestupky zákona horního (viz čl. Policie horní).

12. Přestupky zákona lesního (viz čl. Lesy).

13. Přestupky zákona honebního (viz čl. Policie honební).

14. Přestupky předpisů stavebních (viz čl. Policie stavební).

Právo trestní tiskové viz Tisk.

Právo trestní vojenské (hmotné).

I. Historický vývoj.

Justiniánské právo trestní vojenské považovalo za zločiny těžké případy nekázně, porušení subordinace, opuštění praporu, vzepření se a pozdvižení. V době pojustiniánské připojilo »Strategikon« (595) ještě zločin zneužití moci úřední. Naproti tomu nelze mluviti o nějakém vojenském právu trestním u Germánů spořádaném dle určitých deliktů až do 10. století, až do počátku rytířského vojska lenního. Charakteristickým znakem doby této jest vydávání zvláštních dekretů pro jízdy do Říma a pro jednotlivé výpravy válečné Nejdůležitějším z těchto vojenských zákonů jest zákon Fridricha I. (1158), který uvádí již rozčlánkované delikty vojenské. Dle tohoto vzoru vydal (ku př. Václav IV. (1413), Žižka (1420) své válečné články. Nejdůležitějšími jsou však články říšské sněmu norimberského (1431) a list sempašský. Z další periody vojsk žoldáckých uvésti dlužno: vojenský řád císaře Fridricha proti Turkům (1486), válečné články císaře Maximiliána I. (1508) a Maximiliána II. (1570), císaře Ferdinanda III. články pro pěchotu (1644), články k veškerému národu říše císaře Leopolda z r. 1665 a cís. Leopolda II. (1672 a 1682). Tento článek poslední platný pro veškeré vojsko jízdní i pěší rozmnožen byl patentem cís. Karla VI. (1721) a potrval v platnosti pro rakouskou armádu až do r. 1798, jakkoli obměněn a doplněn byl speciálními ustanoveními, jako ku př. o souboji v r. 1752 a normaliemi trestními (1754, 1755 a 1763) a trestní normou *κατ' ἐξοχὴν* ze dne 5. července 1790. V roce 1798 vydány byly zvláštní články válečné zvlášť pro rakouskou armádu a 1803 pro válečné námořnictví, které však již r. 1808 nahraženy byly novými následkem přetvoření služebního řádu. R. 1830 počato s kodifikací zvláštního vojenského zákona trestního a ve spojení s novým vydáním občanského zákoníka trestního z r. 1803 podniknutým r. 1852 uveden v platnost nový trestní zákoník vojenský, kterýž ještě dnes v působnosti trvá pro celou rakousko-uherskou armádu bez rozdílu území, kde spáchán byl čin nebo který soud vojenský rozsudek vynáší.

II. Zásady.

Vojenský zákon trestní zbudován jest na tomtéž základu jako občanský zákon trestní, jakkoli dosti značné odchylky se vyskytují, které přičísti dlužno tomu, že nutno bráti ohled k disciplině a subordinaci, a jsou jmenovitě tyto:

a) Vojenský zákoník trestní nezná potrůjné rozdělení deliktů, nýbrž rozeznává toliko zločiny a přečiny;

b) kdežto občanský zákoník trestní zná toliko přečiny (přestupky) přesně opsané, jest mezi vojenským právem trestním a disciplinárním právem trestním ten poměr, že pouhé disciplinární poklésky v případu zpětnosti trestají se jako vojenské delikty a skutečné delikty vojenské nepatrnějšího rázu trestají se jako pouhé disciplinární přestupky, takže dlužno i při vojenských zločinech přihlížeti při výměře trestu i k disciplinárním pokléskům (konkurence deliktů §§ 97 a násl. tr. z. voj.);

c) zásada občanského zákonníka trestního, že se ku zločinu vyhledává zlý úmysl, jest ve vojenském zákonu trestním prolomena, neboť lze se dopustiti jisté části zločinů vojenských i zaviněnou nedbalostí (nepečlivostí) (ku př. zločin nesplnění důležitého služebního rozkazu nebo porušení povinnosti ve službě strážní spáchané nedbalostí, §§ 151 a 233 tr. z. voj.), ba dokonce uložen jest trest smrti na skutky spáchané beze všeho zlého úmyslu a nenesoucí se k určitému jakémusi výsledku (ku př. dle §§ 245 a násl. tr. z. voj, osvědčení zbabělosti, vzešlo-li tím nebezpečí pro opevněné místo nebo pro loď válečnou, kdež nastupuje trest žaláře do 1 roku, nevzešly-li škodlivé následky);

d) při kulpósních deliktech činí se rozdíl mezi vědomou nedbalostí a nedbalostí nevědomou (§§ 272 a násl. tr. z. voj.);

e) zaviněná opilost vojína jest vždy deliktem a trestána jest prostá opilost i mimo službu předem disciplinárně, opětuje-li se případ, trestá se jako přečin proti kázni a řádu; opilost ve službě zakládá samostatný zločin, byla-li tím způsobena škoda, nebo spáchán-li v tom stavu skutek, kterého nelze přičítati pachateli za spáchaný zločin jedině pro úplnou jeho opilost (§§ 231, 233, 268, 269 tr. z. voj.);

f) hnutí duševní z bázně není při posuzování porušení vojenských služebních povinností důvodem vylučujícím trest, poněvadž vojín povinen jest u plnění své služby až ku obětování sebe sama (§§ 3, 111, 114 voj. tr. z.);

g) právo ku sebeobraně nemůže pro vojíny míti významu tam, kde povinností jejich nebo příslušníků jich jest vydati se v nebezpečenství;

h) nutná obrana podléhá vlivu vojenské subordinace a závisí trestnost či beztrestnost nutné obrany převahou na subordinaci;

i) důstojníkům propůjčeno jest čestné právo nutné obrany, ač do jisté míry vymezené a podmíněné (§ 114 tr. z. voj.);

k) rozkaz představeného jest poslouchajícímu poddanému důvodem trestnost vylučujícím, mohl-li poddaný snadno poznati, že rozkaz nečelí ku spáchání trestné činnosti (srv. čl. »Rozkaz vojenský«);

l) Při trestech vyskytují se tyto úchylky:

aa) při vojenských deliktech (vyjímaje sběhnutí k nepříteli) vykonává se trest smrti zastřelením;

bb) zvláštními způsoby trestu jsou:

1. kassace, sesazení důstojníků a úředníků s jich hodností s tím účinkem, že nejsou více způsobilými nabýti nijaké státní nebo vojenské důstojnosti čestné, a že pozbývají řádů a čestných odznaků;

2. propuštění, ztráta hodnosti bez oné nezpůsobilosti;

3. degradace, přeložení mužstva majícího nějakou šarži do nejnižší třídy žoldu;

cc) mužstvu neukládá se nikdy pokuta peněžitá;

dd) domácí trest nelze uložiti mužstvu;

ee) početí nebo skončení válečného stavu má podstatný vliv na kvalifikaci činu trestného a jeho trestání, a při mnohých deliktech jsou stanoveny po čas války zvláštní nebo tužší tresty.

III. Roztřídění deliktů:

1. obecné delikty, které shodují se s delikty odčanského zákona trestního neb obdobny jsou jim;

2. zločiny proti válečné moci státu a

3. vlastní vojenské zločiny.

ad 1. Mezi obecnými zločiny a přečiny vynikají některé, které zvláštním způsobem jsou posuzovány a označovány bývají jako zločiny a přečiny »vojensky kvalifikované«, anyť přímo se odnášejí k účelům vojenským neb osobám vojenským; ku př. zlomyslné poškození nebo porušení telegrafů státních ve prospěch nepřítele (§ 367 tr. z. voj.), bitky mezi důstojníky (§ 445 tr. z. voj.), nadržování při souboji se strany představeného (§ 447 tr. z. voj.), krádež mezi soudruhy (§ 461 tr. z. voj.), námořské loupežnictví (§ 490 tr. z. voj.), plen (§ 492 tr. z. voj.) a j. v.

ad 2. Zločiny proti válečné moci státu: neoprávněné verbování (§ 306), svádění nebo přispívání poskytnuté při porušeni vojenské služební povinnosti, již vojín přísahou na se vzal (§ 314 tr. z. voj.), špehounství a jinaké činy nesoucí se proti válečné moci (§ 321 tr. z. voj.).

ad 3. Vojenské delikty, kterých dopustiti se může toliko vojín, který složil přísahu na články válečné, jsou dle ustanovení vojenského zákoníka trestního tyto:

a) porušení subordinace počítaje v to i pokus vraždy představeného (§§ 145 a násl. tr. z. voj.);

b) odboj (§ 159 a násl. tr. z. voj.);

c) vzpoura (§ 167 a násl. tr. z. voj.);

d) vzepření se a neuctivé chování vůči vojenským strážím (§ 172 a násl. tr. z. voj.);

e) deserce (§ 183 tr. z. voj.);

f) svémocné vzdálení se (§ 212 a násl. tr. z. voj.);

g) návod k deserčnímu komplotu (§ 216 tr. z. voj.);

h) porušení povinnosti ve službě strážní (§ 230 a násl. tr z. voj.);

i) zbabělost (§ 243 a násl. tr. z. voj.);

j) porušení kázně a řádu (§ 261 a násl. tr. z. voj.);

k) zanedbání služebních předpisů vůbec (§ 271 a násl. tr. z. voj.);

l) poškození sebe sama (§ 293 tr. z. voj.; vojenský delikt záležející v pozbytí nároku na úctu jiných a zvláště soudruhů, který nyní již nespadá v obvod vojenského zákona trestního).

Právo válečné.

I. Pojem.

Činí se rozdíl mezi válečným právem v subjektivním smyslu jakožto právem ku válce a v objektivním smyslu jako právem ve válce. Právo ku válce, vésti válku má ráz vnitrostátní a mezinárodní. Předkem jest to vnitřní záležitostí státu, komu přisluší vésti válku jakožto zástupci státu. Podle čl. 4 stát. zákl. zák. ze dne 21. prosince 1867, č. 145 ř. z. přisluší právo toto císaři, který má též vrchní rozkaz nad celou ozbrojenou mocí říše.

V nevlastním slova smyslu rozumí se právem válečným soubor válečných zákonů v rámci vojenského zákona trestního, k nimž náležají